

SZILÁGY SOMLYÓ

MEGJELENIK HETENKÉNT

Előfizetési díj:

Egy évre 8 Pengő, 1/2 évre 4 Pengő, 1/4 évre 2 Pengő, számonként 20 fillér.

Társadalmi és politikai hetilap

Főszerkesztő:

Dr. UDVARI JÓZSEF

Hirdetések díjai:

Hivatalos hirdetések félhasábig 6 Pengő, nyiltér soronként 40 fill. Álláskeresők hirdetése 80 fill.

Gazdasági szervezkedés.

Át kell vinni a köztudatba amit a közellátásról mondott a mult héten közellátásunk minisztere, Laky professzor. Át kell vinni a köztudatba, hogy a közellátási helyzetünk kialakulásában „a legcsekélyebb része sem volt s ma sincs azoknak az egészen elenyésző mérvű szállításoknak, amelyeket nagy barátaink Németország és Olaszország felé teljesítünk”... „Sőt — mondta a közellátásügyi miniszter — a legkülönbözőbb terményekben velük szemben egyszerűen nem tudtuk azokat a szállításokat teljesíteni, amelyekre pedig államközi megállapodások köteleztek bennünket”.

Át kell vinni azonban a köztudatba Laky miniszter másik megállapítását is. Azt, hogy a közellátás, ideértve az elosztás kérdését is, szervezési probléma. A szervezés pedig nem oldható meg máról holnapra. Különösen akkor, ha tudjuk, hogy a szervezés kérdésének sikeres megoldásához nemcsak jól kiépített megalapozott és megfelelő gyakorlatlall rendelkező apparátusra van szükség és ha tudjuk, hogy az egész világpiac megváltozott, mert egyensúlyát világi piaci zavarok támadták meg.

Akár a termelés, akár az áruelosztás kérdését nézzük, tudjuk, hogy mindkét nemzetgazdasági munkaterületen óriási szervezőapparátus áll rendelkezésre, egyrészt a termelés mikéntjének a lebonyolítására, másrészt a termelt áru elhelyeződésének biztosítására. Az ipari termelés terén minden egyes vállalat külön-külön is egy-egy szervező apparátus a termelés észszerű lebonyolítására, de ezenkívül a kitűnően megorganizált ipari érdekképviseletek is segítségül vannak, de ott van a hatalmas kereskedelmi apparátus, amely jól bevált és kiépített piac szervezője a magyar iparnak és az az apparátus maga is alkalmas arra, hogy a közellátás eme rendkívüli munkájában szolgálatokat tessen.

Mert azt is át kell vinni a köztudatba, hogy a lehetőség határain belül növeljük a termelést, miként azt Laky professzor követelte. A világpiac megváltozott. Tengerentul nagy készletek halmozódtak fel, nem találnak elhelyezésre. Ezek a nagy készletek európai piacuktól el vannak vágva. Nincs kiutjuk. Nem juthatnak el megszokott piacukhoz, Kanadában ma is 850 millió bushel búzát tárolnak holott a nagy világháború idején sem tároltak többet 390 millió bushalnál. Ez már akkor is olyan nagy mennyiség volt, hogy az elmúlt világháború után a megnöveke-

dett világszükségletnek több, mint a felét Kanada adta.

Ez a rendkívüli nagy mennyiség most nem találja megszokott piacát és ezért a tengerentuli árak lemorzsolódnak. Ez az elzárt piac arra kell, hogy készítsen bennünket is, hogy mezőgazdasági termelésünket növeljük, — hívja fel Laky professzor és közlélmzési miniszter a magyar mezőgazdaságot, a termelőt, akitől ugyanugy mint a fogyasztótól, önfeláldozást kér.

Igen, ezt is át kell vinni a köztudatba. Be kell rendezkedni az önállósra, minden mezőgazdasági területet meg kell munkálni, a termelést észszerűsíteni, a termelőt észszerűen irányítani kell és módot kell nyújtani arra, hogy kedvet kapjon az észszerű termelésre a legkisebb parcella birtokosa is.

Ennek a kérdésnek a megoldásánál, ismételjük, mintául kell venni a magyar

ipar és kereskedelem szervezős szervezeteit. Sőt segítségüket is igénybe lehet venni. A magyar mezőgazdasági több termelés előmozdítása a közellátás biztosítása, nemzetközi szerződéseinkből folyó szállításaink lebonyolítása, a szállítások érdekében kötött szerződések betartása, olyan fontos kérdések, hogy ezek érdekében minden erőt igénybe kell venni. A magyar ipar és kereskedelem ötletességében rejlő erőt is, mindent, ami előmozdítja azt a célt, amit Laky miniszter maga elé tűzött az ország közellátásának biztosítása érdekében, de azt is, ami becsület kérdése, hogy szerződéseinknek pontosan eleget tessenek.

A többtermelés szervezős szervezős kérdése. Ezt az szervezős jól kell felépíteni. Akkor lesz jól felépítve, ha a megfelelő jó apparátusokat nem mellőzzük, hanem kibővítve igénybe vesszük és működésük lehetőségét kiterjesztjük.

A cél elérését gyorsabban és könnyebben tudjuk ezzel biztosítani.

A gyermeknevelés kérdései.

II.

Elérkezik az iskolabajlás ideje.

A gondos édesanya kézen fogja kicsi gyermekét s elviszi iratkozni. Az uton elbeszélget vele még egyszer arról az örömről, amely őt az iskolába éri majd, a sok kis pajtásról, a jó tanító bácsiról, aki olyan nagy szeretettel várja már őket. A tanító bácsi, a tanító néni lesz ezután a második édesapa, édesanya.

Végzetes, soha jóvá nem tehető hibát követ el az a szülő, aki már az iskolába járás előtt rossz színben tünteti fel az iskolát, a tanítót úgy állítja be, mint aki mást sem tud, mint csak verekedni. Csak azért várja már nehezen az iskolába való járást, hogy megszabaduljon rossz gyermekétől, hogy odahaza ne rakoncátlankodjék s mivel ő nem bír vele boldogulni, a tanító sem tud bizonyára, de hát kezében a pálca, majd segít rajta.

Ezt a helytelenül belerögzített iskola-undort és tanítótól való félelmet aztán 6 év kedves munkája sem tudja a gyermekben lazítani, még kevésbé elfeledtetni. Mert, ha történetesen a legtűrelmesebb tanító is elvesztvén türelmét és mégis a gyermek nevelési felületére kell neki hivatkozni, bármennyire is kiment ez a divatból, elővetítődnek lelkében azok a képek, amelyeket még beiskoláztatása előtt kapott szüleitől, s folytonosan iskolakerülő lesz, alig várva szabadulást e nyúgtól. Későbbi korban azután, amikor már természetesen késő, keserű szemrehányásokkal illeti szüleit, talán már a sirban porladókat, lépten-nyomon érezve az élet küzdelmeiben azokat a hiányokat, amelyeket az iskola megadhatott volna neki kedvezőbb életkörülmények között.

A beiratásnak díja is van. Egy Pengő. Nem éppen olyan nagy összeg, de igen szegény háznál ez is valami. Ha valaki mégsem tudná megfizetni, még mindig nem olyan nagy hiba, mint ahol a tanítót szidja érte a szülő, éppenséggel a gyermek előtt. Hiába gyanusítja a szülő a tanítót, nem az övé lesz a beiratások összege. Ezzel a kis meggondolatlansággal már kezde-

tét veszi a gyermekben, hogy ne higgyen a tanítónak, a tanult embernek s akaratlanul is kezdődik a nép gyermekének lelkében az ürügyöllet.

Nézzünk egy másik példát.

Ez a szülői ház pedig mindent az iskolára tol. Majd, ha iskolába jársz, kis fiám. Majd a tanító úr. Én nem tudom. Én nem értek ahhoz. Azért jársz majd iskolába, hogy ott megtanuld. Azért fizetik a tanítót, hogy stb., stb... — Itt a beiratási díj, mehatsz. De a tanítónak megmondod, hogy hozzád ne merjen nyulni, kiáltja utána. Téged csak az verhet meg, aki neked enni ad. A harmadik szülő pedig már messziről kiáltja a tanítónak, hogy: csak nyuzza meg azt a büdös kölyköt, az apja sem bír vele.

Minnegyik elmélet hibás.

Ne gondolja azt senki, hogy a tanító nem találja meg a helyes módját a fenytésnek is, ha sor kerül rá. Ő tudja legjobban hogy kit hogyan kell büntetni. Van olyan lelkű gyermek, hogy ha a tanító megverné, megaláztatottságában az iskola szentélye dülne össze benne, a másikat pedig hiába üti, veri, nem ér el vele semmi célt. De azt se gondolja senki, hogy az iskola másból sem áll, mint verekedési tanfolyamból.

Következnek a beiratkozási adatok. Hadd feleljen maga a gyermek. Amint ő maga tud, ki vele, hadd beszéljen. Fejlődik az értelme mindig. Nagyobb hiba az, amikor a születési adatokat a szülő sem tudja. Mert a legkiválóbb tanítónak sem kielégítő válasz az, hogy a Józsika szülőkapáláskor született.

De hát bent vagyunk az iskolában, ahol mindenki egyforma, Nincs vallási, nincs nemzetbeli különbség. Az Uristennek egyforma kis szántóföldjei várják a betűk magvetését. Ha van is kivétel, az csak abban áll, hogy én azt a szegény, elhagyatott, maszatos parasztygyermeket jobban gondozás alá veszem, mint az olyant,

akire a szülők állás, vagy vagyoni helyzetüknél úgy is jobban vigyáznak. Ezekre több szeretet is jut, mint az olyanokra, akiket odahaza úgy is elkényeztetnek.

Itt vagyunk tehát a célnál. Indul a tudomány kis hajója. Hosszu útra indul kicsike utasaival. Az út nem lesz könnyű. Néha a hullámok feltornyosulnak, mert e hajó a tudatlanság jéghegyével is megütközik, de elsüllyedni nem szabad.

Vége lenne tehát a gondtalan gyermeki játéknak?

Óh, nem. Tudnunk kell, hogy gyermekekről van szó, a gyermeknek pedig életeleme a játék. Játék az iskola is, csak hogy irányított játék. Eddig a gyermek mindent úgy tett, ahogy akart. Most ahogy az iskola vezetője, a kormányos akarja. A játékba azonban észrevétlenül is bele fog csúszni egy kis tudomány. Először birkózó játék következik. Minden kicsinek meg kell mérkőznie a betűk országában a betűk óriásával. Ha azt legyőzte, tarsolyába teszi s hogy el ne futhasson bele írja az irkába. Beleszorítja két kis vonal közé. Sőt egymás mellé többet is tesz. Számon is tartja őket. Mindegyiket meg kell ismernie. Névről kell szólítani mindegyiket. Eleinte nehéz, később könnyebb. Játék közben irányítja kis kacsókat a tanító bácsi keze. Így egyszerre, egyformán halad a játék. Itt figyelni kell mindenkire. A közösség érzete így alakul ki lassan bennük. Kezdődik a legkisebb társadalmi élet. Vannak itt már szabályok is. A másét pl. nem szabad bántani. Ez az enyém, ez a tied. A tulajdonjog érzékeltetése. Megverni senkit nem szabad. A személybiztonság gondolata. Ha valakinek sérelme van, itt a tanító bácsi. Ez előjáró tiszteletre nevel. Odahaza kezecsköl az édesanyának. Szülői szeretet ápolása. Így, játszva formálódik a gyermek lelke a ma iskolájában. A régi iskola csak tanított, a mai pedig inkább nevel. Milyen boldog is azután a kis gyermek, aki már magyarul kezd otthon kis tudománya kincseiről. Mennyire örül, ha a szülők megértést tanúsítanak iránta. Mert ő azt gondolja, hogy nincs is más a világon, mint az ő ujonnan tanult i betűje. E körül forog a világ. Erre a betűre most mindenkinek pontot kell tennie.

Az ő lénye most ezzel van tele. Őt figyelje mindenki. S tudják-e vajon a szülők hogy milyen nagy világot döntenek romba, milyen szép lelki világot rántanak sárba, ha nem figyelnek ezekre? Ha félre lökik ezt a kis tudóst azzal, hogy most nem érek rá, most fáradt vagyok, most dolgom van?

Óh, micsoda katasztrófa történik ilyenkor. Eszembe jut az én családom. Hogyan oszromolnak ezek engem egész nap kérdéseikkel. Milyen lehetetlen dolgokra várnak ők választ. Hányszor kijavítják az én írásomat. Ezt a vonalat nem így kell húzni. Alig fárad ki az egyik, jön a másik, harmadik, negyedik. Ujabb és újabb kérdések, magyarázatok. Miért kemény a kő? Miért magas az ég? Miért süt a Nap? Miért ragyognak a csillagok? A gólyanéni miért éppen nekünk hozta őt? Stb., stb. Nincs, de nem is lesz e kérdéseknek vége soha, míg gyermekcsacsogás lesz a földön. De így van ez rendjén. Így fejlődik kicsi értelmük, telik meg kicsi szívük szeretettel.

A gyermekkel foglalkozni beszélgetni kell. Nálunk a gyermekeké az egész nap. Ő értük van minden. Körülöttük forog a ház rendje és lelke. Csak késő este csendesedik el a zaj, amikor Jézuskával pihenni térnek s feleségem névsorolvasást tart felettük, vajjon megvan-e mind az öt?

(Folytatása köv.)

Fügedi Péter, áll. tanító.

Szilágysomlyó Főispánja.

Rendelet.

A földmívelésügyi miniszter Ur elrendelte, hogy azok a községek, amelyek a román földreformok során legelő juttatásban egyáltalán nem vagy nem kielégítő módon részesültek, addig is, míg a földreform felülvizsgálata hatóságilag foganatosítva nem lesz, az egyes községek kérhetik, hogy legelőszükségletüknek megfelelő alkalmas területet kapjanak valamelyik szomszéd legelőjéből.

Ezen legelőigénylés iránti kérelmet, Szilágysomlyó Gazdasági Albizottságához kell be-terjeszteni.

Zilah, 1941. évi április hó 26-án.

Br. Jósika János, főispán.

Miért nem alakult meg Szilágysomlyón a Turista Egyesület?

Szerkesztőségünk címére jött az alább közölt levél, melyet teljes egészében azért közlünk le, hátha az illetékesek felfigyelnek és végre-végre megalakul a Szilágysomlyói Turista Egyesület, amelynek érdekében anynyit irtunk.

*

A télen a „Szilágysomlyó“ január—februári számaiban örömmel olvastuk a Szilágysomlyón megalakítandó turista egyesületről szóló cikkeket. Azóta is lessük várjuk a fejleményeket.

Most, hogy a zord idő dacára is kirándulásokkal már tervszerűen kellene foglalkozni, tisztelettel kérjük, hogy mi van ezen megalakítandó egyesülettel?

Mi akik eddigi társaságunktól, rokonainktól elszakadva, a síkvidékről ide kerülve, abban reméltünk kárpótlást találni, hogy Szilágysomlyó és a környéktermészeti szépségeit, egy jól szervezett turista társasággal, úgy a társaság kedvéért, mint a szokásos utazási kedvezményrel, látogathatjuk. Most, mikor az ügy tényleg aktuális lenne, az erre vonatkozó közlemények minden további nélkül elmaradtak.

Kérjük szerkesztői üzenetekben, *mielőbbi* szíves értesítését, hogy a télen megjelent közleményeknek volt-e illetékes körökben visszhangja és az milyen eredménnyel járt, s jelenleg milyen stádiumban van.

Nagyon csodálkozunk, hogy Szilágysomlyón, melynek természeti szépségeinél fogva minden adottsága megvan hozzá, hogy fejlett turista élete legyen s hogy tudtak nélkülözni a multban egy ilyen turista egyesületet, de még jobban csodálhozánk, ha az illetékesek nem törődömsége, közömbössége és *maradisága* a jelenben sem igyekezne létrehozni azt.

Szilágysomlyó, 1940. évi április hó 29.

Kiváló tisztelettel:

többen a „Szilágysomlyó“ olvasói és természetbarátok.

*

E levélre válaszolva bizony szégyenkezve kell bevalljuk, hogy a mi szavunk csak pusztában kiáltott szó volt. Hónapok óta igyekszünk cikkeinkkel a szilágysomlyóiak érdeklődését felkelteni a turisztika nemes sportja iránt. Írásban, szóban, jó példával előljárva fáradoztunk a közönség kinevelésén — hasztalan. A jó somlyóiak — tisztelet a kivételnek — szabad idejükben inkább a moziba mennek, kaszinóba, vagy kávéházba, az már náluk kirándulás ha a várkertbe mennek (ha zene lesz persze megszaporodik a várkerti „kirándulók“ száma.) Somlyón a vérbeli turistákra még ma is úgy néznek, mint valami világtól elrugaskodott csodabogárra, azokról pedig, akik a Magura szépségeinek élvezetét a mozi, korzó, társaság fölé helyezik a legenyhébb vélemény az, hogy — különcök.

„Feljött a Magurába búsulni“, — mondták egy magányosan kiránduló uri hölgyre a rőzsét vívó asszonyok. Így áll a dolog kedves levélíró a somlyóiakkal! Aki a Magurába megy, annak vagy szülője van fent, vagy bánat bent a szívében, amit a csendes magányossággal akar orvosolni, vagy szerelmes és párjával édelegni megy, vagy szegény nincstelen s egy kis fát akar hozni, de hogy valaki csak a természet szépségeiért kusszon fel a hegyek közé, ez ritka eset.

Kár, hogy a somlyóiak ilyen közönyösen veszik az annyi előnyteljes turista szervezkedést. Cikkeinknek volt ugyan némi visszhangja, egy gyűlésforma volt is a megalakulás ügyében, de aztán sok mindenben pld. a vezetőség stb. kérdésében nem tudtak megegyezni s így megint lekerült, — attól félünk végérvényesen — a turisztikai- és sportegyletek megalakítása.

Eppen ezért, nem érdemes arra várni, hogy a kényelem-szerető, ujtásoktól irtózó, jó öreg somlyóiak kezükbe vegyék ezt az ügyet. No ugyan sok tavasz eljönne még addig. Az ifjuság pedig vagy katonáskodik, vagy

folytonos várakozásban él itthon s mivel az időjárás sem kedvező ők sem gondolnak arra, hogy kirándulásokkal, kiránduló-társaság megszervezésével izessék a kisvárosi életet.

— A kedves levélíróknak csak azt üzenhetjük: nagyon sajnáljuk, hogy nekik az új somlyóiaknak nem tudjuk méltóan megmutatni azt, hogy nemcsak természeti szépségekben bővülködik városunk, de természetbarátokban is. Szomorú, hogy a Magura szépségeit az idegenek jobban értékelik mint az őslakók. Nincs más hátra, mint szűk baráti körben külön-külön kis turistatársaságokat alakítani s úgy nekivágni a Magurának. Most a Pokoltó is megnyílik, nagy ünnepség lesz ott május elején s bizonyára a leyél írói is ott lesznek. Ha esetleg eddig nem volnának kirándulásokra szívesen vállalkozó, a Magurát jól ismerő somlyói ismerőseik, kérem írják meg nekünk és mi készséggel segítségükre leszünk, hogy természetbarátokkal összeismertessük s egyéni „turista társaságukat“, kibővítsük.

Katonai segítséget nyújtanak a mezőgazdasági munkálatok elvégzésére.

A mezőgazdasági munkálatok elvégzése érdekében a honvédelmi miniszter és a vezérkar főnöke lehetővé tették, hogy a honvédség e munkálatokhoz katonai segítséget nyújtson. Ennek alapján a földművelésügyi miniszter rendeletileg szabályozta, hogy miképpen kell a katonai segítséget kérni. A gazdaságoknak kérelmükkel a községi előjáróságokhoz, illetőleg polgármesterekhez kell fordulniok és a segítséget az utóbbi igényli a legközelebbi katonai alakulat parancsnokságától. A parancsnokság — ha módjában áll — emberi munkaerőt, lovat és járművet rendel ki. A mezőgazdasági munkálatokat a kormány másként, különösen honvédelmi szolgáltatások igénybevételével is biztosította. Ha kell, mezőgazdasági munkára ki lehet rendelni alkalmas munkakötelezett személyeket, továbbá igénybe lehet venni gazdasági gépeket, vagy eszközöket, fogatos, vagy gépjárműveket, személy- vagy teherszállításra alkalmas állatokat. E honvédelmi szolgáltatások lehetővé teszi, hogy a hatóságok végrehajthassák a földművelésügyi miniszter részletes utasítását, amely szerint a rendelkezésre álló emberi, gépi és állati munkaerő kihasználását meg kell szervezni és a teljesítőképesség határáig kell fokozni.

Takarékoskodjunk a rézgáliccal.

Mint ismeretes, a kormány katasztrális holdanként 16 kilogramm rézgálicot biztosított a szőlős gazdáknak, amihez, ha még hozzáveszünk a rézmészpor és esetleg cinkgálic beszerzését is, úgy nagyon szűkösen elég a szőlőtermés megmentésére.

Svájcban átlag 60 kilogram rézgálicot számítanak katasztrális holdanként; Dél-Franciaország óriási szőlővidékein pedig, ahol a vegetáció nagyon buja és néha 10—12-szer is kell permetezni, 90—120 kilogramm rézgálicot használnak fel katasztrális holdanként. Svájc el van látva rézgáliccal, sőt az 1942-es időnyre is vannak tartalékai, míg Franciaországban, a szaklapok szerint, egyelőre a rendes szükségletnek csak 50—60 százaléka van biztosítva.

A francia szőlősgazdatársadalom tehát hasonló helyzetben van, mint a magyar szőlősgazdák.

A legkiválóbb gazdák és vegyészek tollából jelennek meg cikkek, amelyek a rézgálic takarékos felhasználásáról szólnak. Főleg arra hívják fel a figyelmet, hogy a rézgálicoldat és a mészlé összekeverése csak az utolsó pillanatban, lehetőleg magában a permetezőben történjék, mert minél „frissebb“ a bordói lé, an-

Mintavásárra igazolványok „Lázár“-nál.

nál nagyobb a hatása. A vizsgálatok azt mutatják, hogy már néhány órára is erősen veszt hatásától, 24 órára pedig hatékonyságának majdnem 50 százalékát elveszti.

Mindamellétt újra csak azt hangsúlyozzuk, hogy ha a május és június hónapok erősen csapadékosak lesznek, akkor a 16 kilogramos rézgálicadaggal a bortermeles aligha lesz megmenthető.

HIREK

Felelős szerkesztő és kiadó:
Lázár Géza

Főmunkatárs:
Somlyói Eller Gizella

Játék voltam.

*Nem sírok... de szenvedő az arcom,
Fiatal vagyok, a vérem még hevül.
Kívül reszkető... rongyos... ványadt;
De szép... ruganyos... gazdag belül.*

*Szegény vagyok, szürke, nincstelen,
De aki gazdagabb, álljon elém!
Belül rongyos... kívülről gazdag szegényeket
Ne... ne eresszék én felém.*

*Játék voltam a gazdagok kezében
s mint kócbabát a gyerekek
Néztek... csodáltak, vertek, vagy — szerettek,
Hol felvettek, hol — újra — odébb tettek.*

*De megfordult a sorsom kereke
És nem játszhatnak többé már velem,
A kócbabából élő ember lett
S lerázta őket, mint a férgeket.*

N. Szentkirályi Mária.

— Tekintettel, hogy a rendőrség erdélyi kirendeltsége megszűnt, az idő rövidsége miatt ez uton bucsuzom jóismerőseimtől és barátaimtól Dr. Kovács Buna Károly m. kir. rendőr fogalmazó.

— **Halálos szerencsétlenség a Várkertben.** Fülöp János, 21 éves szilágysomlyói napszámos, április 27-én, vasárnap délután két barátjával labdázott a Várkerben a „Hősök tere” levő, régi, használaton kívül helyezett teniszpályán. A fiatalember a pályát elkerítve egyik drótháló tartó oszlopra akasztotta kabátját. Amikor a kabátját az oszlopról leakarta venni, az beleakadt a dróthálóba. Rángatni kezdte a kabátot s mivel az oszlop meglehetősen korhadt volt a rángatás folytán kidőlt s rázuhant Fülöp Jánosra. Fülöp János koponyaalapi törést szenvedett s negyedórán belül meghalt. A kiszállott rendőrség és dr. Nádudvary György városi orvos, akik a szemtanúk értesítése után nyomban megjelentek a helyszínen, már csak a beállott halált konstatálhatták.

A kis számár.

Az újságolvasó ma keveset tud az események háttérében bogozódó fondorlatairól, az egész földrészekre szóló tervekről, melyek máról holnapra embermilliók személyes és halálos ügyeivé válhatnak, a kirohanás időpontjáról „tennyirozásáról” sem tud, sőt nagyon keveset tud az újságíró is. A világ eseményei az embermilliók bőrre történnék ugyan, bár megkérdezésük, sőt tájékoztatásuk nélkül, mégis van, aki mindent tud és mindent intéz szerte a világon: ő, a korszaknak igazi hőse. Különlegesen kitenyésztett embertípus ez. Rendkívül elegánsan öltözik kissé a fényképészek számára, akik ugrásra készen várják a világ vasut- és hajóállomásain és repülőterein. Szereti a csíkos nadrágot, az ezüstszürke bokavédőt, ha Oroszországban jár a legfinomabb vastag prémből készült bunda gallérjában pihen okos és fölényes arcú. A cipője külön tanulmány: ragyogó műretek, a legdrágább kézímunka. Ragyogó, suhanó csoda az autója is. Egyáltalán minden a legdrágább rajta és körülte, igazi hőse ő a világi életének. Szabadjegye van az expresszek és luxushajók selyemhuzatu első osztályára, külön reptülőgépen jár, nem fontos semmiről, mibe kerül.

Úl az expressz elsőosztályú fülkájában, elő-

veszi platina cigarettatárcáját és illatos felhőt fúj, úgy néz ki a tájra. Összehuzott szemmel távolba néz — csak a nagy vonalakat szereti — s e pillanatban jólesőn, mint a meleg vér ömlik szét benne a gondolat, hogy hatalma van a kint látszó táj fölött, a skatulyaszerűen elhuzódó házak ablakai mögötti temérdek ember fölött, élet-halál hatalma van a legelő állatokon, a folyókon és erdőkön. Ezért érdemes élni, ezért a győzelemért — gondolja. Vonata megérkezik céljához, e rendkívüli urat valamely pompás szalonba vezetik „diplomáciai érinkezésbe”, ahol káviárral, finom szószokkal és egy sereg hátsógondolattal várják. A rendkívüli úr jól tudja mindezt, szenttelenül és jóízűen eszik eszik az ingyencsokból, aztán felveti fejét, már nem is úgy, mint egy ember, de mint egy hatalmas ország: hiszen most egy egész országot képvisel. S hideg, kitanult mondataival most a kényelmes szalonban emberek ezreit kezdi eladni, vagy elítélni, tájakat és otthonokat dob pusztulásba — s a tárgyalás végén lenyeli a káviár utolsó sós kortyát, magával ragadó jó modorral, mint a ritka csevegők monoklija mögött ünnepélyes mosollyal búcsuzik a szalonból. Ő a „diplomata agent”, a diplomáciai ügynök, korszakunkban ez a fess és művelt halálmadár, aki az egész földgolyóra szóló messés kivitelű utazást, hatalmat és pénzt, smeny-

Kilencven esztendő nagy idő!

Tíz híján 100 év!... — Ennyi idő óta lát el bennünket gondúzó füstölőnivalóval a Dohányjövődék. — Ez a csaknem évszázados tapasztalat kötelez is. Nagygyakorlatu dohányvegyészek és szakértők serege évtizedek óta igyekszik a legzamatosabb és legízletesebb dohányleveleket összeházasítani, — amíg végre sikerült megtalálni az igazit.

Kóstolják meg

☛ a Nemzetközi Vásár helyszínén töltött vásári ☛
Memphis-cigarettaikat.

A dohány-eugenetika csodája!...

— **Elrendelték a védhimlőoltást.** Az 1941. évben végrehajtandó gyermek védhimlőoltások idejét és helyét dr. Udvari József polgármester a következőkben állapította meg: május 6-án d. u. 3 óra, május 13-án d. u. 3 óra, május 20-án d. u. 3 óra. Az oltásra kötelezett gyermekeket a szülők, vagy gondviselők feltétlen vigyék el a kitűzött időben, a zöldkeresztes egészségvédelmi tanácsadó helyiségébe, mert aki ezt elmulasztja, azt megbüntetik.

— **Megölte ujszülöttjét egy leányanya.** Ujjabb borzalmas csecsemő gyilkosság döbbenette meg a város lakosságát. Nemrég adtunk hírt arról, hogy egy fiatalkoru román leány élve a földbe ásta ujszülöttjét, az elmúlt napokban pedig egy huszonkét éves krasznai leány gyermekgyilkossága derült ki. Dimény Borbála cselédleány még február végén egészséges leánygyermeknek adott életet, akit azonban megszületése után azonnal az árnyékszékbe fojtott. Április 27-én éjjel a pöcegödörök tisztító cigányok találtak rá a kis holttestre s azonnal jelentették az esetet a rendőrségnek. A nyomozás során megállapítást nyert, hogy az ujszülöttet édesanyja, Dimény Borbála ölte meg, aki Weisz Áronnal volt mindenek. A gyermekgyilkosság után hazament falujába Krasznára. A rendőrség letartóztatta és átadta a zilahi ügyészségnek Huszonnégy óra alatt kinyomozták a gyermekgyilkost és azt az igazságszolgáltatásnak átadták. Ugy érezzük nem lehet szó nélkül elmennie e szomorú eset mellett. Annál kevésbé, mert gyors egymásutánban már a második leányanya gyermekgyilkosságát leplezték le városunkban. Szeretnők megmozgatni az emberek lelkiismeretét, felelősségérzését. Mert nemcsak a leányanya a bűnös ezekben a bűntényekben, de az egész társadalom. Hogy a bűnre vezető erkölcsi botlásoknak elejét vegyék, erre kellene megtanítani a cselédtartó gazdákat, mert bizony — tisztelet a kivételnek — nagyon sok háziasszony nem törődik cselédje magánéletével, csak az a fontos neki, hogy a lány

elvégezze a dolgát s hogy ő minél kényelmesebben élhessen. Még ha észre is veszi, hogy a lány hajlamos a ledérkedésre, szemét huny felette, mert neki az a fontos, hogy a lány már ismeri a házi rendet „be van szoktatva” s miután irtózik attól, hogy egy új leánnyal bajlódjon, kényelemszeretetből szinte elősegíti szolgálója szerelmi botlásait, s ezáltal bűneit. Nagyvárosokban az egyházi és szociális szervezetek emberei lelki megsegítésben részesítik a háztartási alkalmazottakat, ez fontos lenne mindenütt, mert a fiatal, tapasztalatlan, műveletlen falusi lányok hiszékenységgel gyakran visszaélnék ami igen sok esetben bünt von maga után. Elsősorban a háziasszony vegye oltalmába alkalmazottját. Ne csak munkagépet lásson benne, aki az ő kényelmét van hivatva szolgálni, hanem nőársát is aki tanácsra, védelemre szorul.

— **A szilágysomlyói anyakönyvi hivatal hírei.** A szilágysomlyói anyakönyvekben április hó folyamán a következő változásokat jegyezték be. Született: tizenhat gyermek. Nyolc leány, nyolc fiú. Meghaltak tizenegyen. Hat férfi és öt nő. Házasságot április hó folyamán mindössze két pár kötött.

— **Ki köteles üzemében könyvelést vezetni?** A kereseti adóról szóló hivatalos összeállítás általában minden iparosra és kereskedőre nézve kötelezően írja elő a könyvvezetést. A sajtóban ezzel kapcsolatban közlemények jelentek meg a kiskereskedők könyvvezetési kötelezettségéről. Ezek a közlemények egymásnak ellentmondó megállapításokat tartalmaznak, miért is szükségesnek tartjuk közölni, hogy a kötelezettség alól mentesek a kiskereskedők közül a szatócsok, a vegyeskereskedők, vaskereskedők, az italmérők, a zöldség- gyümölcs- vagy élelmiszerkereskedők, ha segédet nem tartanak. Mentesebb továbbá az iparosok közül a segéd nélküli, vagy a legfeljebb három segéddel dolgozó kisiparosok. Külön kérelemre az adófelügyelőség a könyvvezetés alól felmentést adhat akkor, ha a kereskedő vagy iparos adóalapja 6000 pengőnél kisebb.

nyit csak költeni bír, kap azért, hogy háborút csináljon. Most Amerika van tele velük, a jelek szerint nem hiába. A Balkánon pedig ugyan e napokban csomagolnak új tájak felé, mert a háborút közelebből útálják, ők csak halkan és elegánsan előkészíteni szeretik.

Ezeken gondolkoztam éppen amikor a tavaszi virágbaboruló utcácskán egy kordélyt húzó kis számarat pillantottam meg. Megható látvány, amint lehajtott fejjel kaptat a kordéllal, melyen kővér kocsis ül röhögve. Borzos, csendes, rövidtestű kis kölyökszámár, oly néma hűséggel erőlködik előre. „Isten áldjon meg kis számár” — gondolom egyszerre melegen, valami fájdalommal és sietni akarok tovább a dolgomra. De meg kell állnom újra... miért is? Talán mert ezelőtt éppen a diplomáciai ügynökökön járt az eszem s a gondolatok összekapcsolódása néha, eltulzott részvéteket teremt a szívben. Tovább kísérem a látványt. Engem a szürkés barna, bozontos kölyökpojájú kis állat élete, munkaköre és szokásai érdekelnék, Istenem, mennyit dolgozik! Mennyivel többet, áldozatosabban és dicsőségnélküliebben, mint azok a diplomáciai ügynökök. Vajjon a világ hirverésén túl, mégis nem ez a munka a legdicsőségesebb-é, sőt azt mondom „emberibb, mint a másik?.. Mikor elbucuzom a hegy tetejéről, tele vagyok már szeretettel és alázattal a teremtés iránt.

Május 15-iki húzásra sorsjegyek „Lázár-nál.

— **Novella pályázat.** A Pátria Irónők Társasága érvényesüléshez akarja segíteni azokat a magyar nőket, akiknek írói tehetsége eddig nem részesült nyilvános elismerésben. Ezért rövidebb prózai elbeszélésre pályázatot hirdet. A feltételek a következők: A tárgy szabadon választható, de nemzeti, hazafias, vallásos, erkölcsi érzellemmel ellentétbe nem állhat. Terjedelme legfeljebb 4 gépelt oldal (a papírnak csak egyik oldalára írva). A pályaműhöz lezárva jelíges leveleket kell mellékelni, amely az író nevével és címét tartalmazza. A pályázaton csak olyan keresztény magyar nők vehetnek részt, akiknek műve nyomtatásban még nem jelent meg. A pályamunkákat 1941. május 15-ig a következő címre kell küldeni: Vándoryné Kövér Ilona, Budapest VI. Szondy utca 88 sz. A Társaság bírálóbizottsága az általános irodalmi mértéket megütő három legjobb elbeszélést 100, 60 és 40 pengővel jutalmazza.

— **Megválasztották a Farsang Királynőjét.** A Színházi Magazin új száma tudósítást közöl a Farsangkirálynő választásáról. Harsányi-Hunyady siker a Vigszínházban, Mária Terézia, a divatos királynő, helyszíni közvetítés Bókay János otthonából, képeskönyv a berlini művészegyüttés pesti napjairól, hogy tölti pihenőjét Muráti Lili és Karády Katalin, Mihova a Nemzetközi Vásáron, tavaszi gyermekdivat és még sok érdekes riport, cikk, kép, kabarétréfák, viccrot gazdagítja az új számot. Melléklet a Kis Magazin.

— **A székelyföldi különböző ásványvizek és gyógyforrástermékek értékesítésének kérdései.** — mint ismeretes, — számos izben foglalkoztatták már gazdasági életünk központi tényezőit, amelyek az erdélyrészi borvizek minél szélesebb körű értékesítése érdekében már eddig is számos mélyre ható intézkedést tettek. Az Erdélyrészi Gazdasági Tanács javaslatait ásványvizeink szállítási nehézségeinek kiküszöbölése érdekében a gyakorlatban már sikerült közmegegyezésre érvényre juttatni. Kereskedelmi szempontból azonban megállapítást nyert, hogy főleg az anyaországbeli értékesítés gyakorlatában még mindig olyan tételek terhelik az erdélyrészi borvizeket és gyógyforrás-termékeket, amelyek időszerűségét a bécsi döntés folytán leomlott kényszerhatár mostmár nem teszi semmiféle értelemben indokolttá. Az Erdélyrészi Gazdasági Tanács, megvizsgálva a kérdésben érdekelt körök bejelentéseit, az ügyben felterjesztéssel fordult az árkormánybiztosághoz, melynek figyelmét felhívta a régi árak új rendezésének szükségességére. Ily módon remélhető, hogy a népszerű erdélyi gyógyvizek és ásványvíz-termékek jóval olcsóbb áron kerülhetnek forgalomba az országnak a forrásoktól távolfekvő fogyasztó piacain is.

Hirdetmény.

A szilágysomlyói gör. kat. egyházközség közhírré teszi, hogy a templom melletti öreg papi házat lebontattja és összes épület anyagát eladja. Az épület lebontása és anyag elhordása a vevőt terheli.

Vételi ajánlatok alulirotnál adhatók be 2941. május 4-éig d. e. 12 óráig.

Az ár tekintetében meg nem felelő ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Dr. Vicaş Valér,
egyházgondnok.

Másolat.

A nagyváradi kir. ítélőtábla.

P. I. 341/1941 szám.

Idéző-hirdetmény.

A nagyváradi kir. ítélőtábla közhírré teszi, hogy Ehrenfeld László és Ehrenfeld Sándor felpereseknek — Báró Uray Gyula alperes ellen életjáradék és járulékok iránt indított perében a fellebbezés szóbeli tárgyalására határnapot tűzött ki és felhívja a feleket, hogy 1941 június hó 16 napján délelőtt 9 órakor hivatalos helyiségében (Tisza Kálmán tér 6 házszám alatt I. emelet 23 ajtószám alatt) jelenjenek meg.

A bíróság felhívja a felpereseket, hogy a fent megjelölt határnapon és órában meghatal-

mazott ügyvéd által jogkövetkezmények terhe mellett jelenjenek meg, mert ellenkező esetben a bíróság az alperes fellebbezése folytán távollétükben is az ügyet érdemben felülbírálja.

Nagyvárada, 1941. április hó 3.

Dr. Medvigy Gábor sk. tanácselnök.

A kiadmány hitelével:

Olvashatatlan aláírás

P. H.

shiv. tisztv.

Szerkesztői Üzenetek

Mária, Hajduszoboszló. Köszönöm jókívánásait és kedves meghívását. Nincs kizárva, hogy a nyáron, pár napra elmegyek a híres szoboszlói fürdőbe és akkor Máriaékkal is találkozhatom. Szeretnék egy fürdő-prospektust, hogy tájékozódva legyek a fürdő s a zenziók árai felől. Édesanyját s Máriát szeretettel üdvözlöm.

Kétségbeesett. Mély részvétellel olvastam sorait. Sajnos, nem áll módomban segítségére lenni. Az illetőt nem ismerem s különben is ezt csak maguk ketten intézhetik el. Amit tehetek csak annyi, hogy az ön beleegyezésével beszéljek valakivel, aki ismeri az önök helyzetét és azt, aki önöket e kétségbeesésbe kergette. Hátha engedékenységre, jobb belátásra tudja bírni. Bátorság.

Tíz éves költő. Reklamálod, a verseidet kislányom. Mi színét sem láttuk, pedig várunk nagyon, különösen azt a szerbiait. A szerkesztőség papirkosarában hiába is keresnéd, bizonyára a Mari felhasználta tűzgyújtónak nálatok. De tudod mit, küldd be még egyszer őket.

P. E. Erre a kérdésre nem válaszolhatunk.

Szomorú asszony. Dante szavait idézte: „Nincs nagyobb fájdalom, mint nyomorúságunkban visszaemlékezni az elmúlt boldogságra“. Igaz. De ne csüggedjen, úgy sem lehet változtatni az elmúlt dolgokon. Visszasírni, visszakívanni sem érdemes. A boldogság oly gyöngéd, törekeny valami, elég egy rideg szó, egy kimért mozdulat és máris összetört. És nincs jóvátétel többé. — Bizony, bizony előbb-utóbb mindnyájunk vállára ráteszik a keresztet.

2331—1941. közige.

Hirdetmény.

A lépfene — különösen a legeltetési idény alatt — pusztítja az állatokat. A betegség elleni védekezés mindenkinek egyéni és a nemzeti vagyon megvédése miatt honpolgári kötelessége. A lépfene elleni oltásra sokan nem hajtották el az állataikat, miért is az oltás nélkül maradt szarvasmarhák beoltására, pótojtási napot tűzök ki, mivel a legelőre kihajtandó állatok nem maradhatnak ojtás nélkül.

Az oltásban nem részesült szarvasmarhák a városi állatorvos 1941. május 7-én reggel 6 órakor ojtja be lépfene ellen a közbiztonsághoz.

Erre az időre mindenki hajtsa oda oltatlanul maradt szarvasmarháját, mert újabb határnapot már nem tűzök ki. Ojtási díj darabonként 80 fillér.

A mételykór az elmúlt és a folyó esztendőben nagy károkat okozott a szarvasmarhák és juhek között. Ellene védekezni kell. Meg

kell előzni a betegség fellépését. Első teendő a legelő fertőződésének megakadályozása.

Felhívom ezért mindazokat, akik a szarvasmarháikat a városi legelőre kihajtani akarják, hogy a legeltetés megkezdése előtt vizsgáltsák meg állataikat az állatorvossal és betegség esetén gyógykezeltesék, mert az nem engedhető meg, hogy egyes gondatlan állattulajdonosok miatt mások szenvedjenek nagy károkat. A legelőre kihajtáskor a vizsgálat megtörténtét, valamint a gyógykezelés végrehajtását ellenőriztetem.

Szilágysomlyó, 1941. május 1-én.

Dr. Udvari József
polgármester.

3042—1941. közige.

Hirdetmény.

az élősértés, sertéshus, szalonna, háj és zsir árainak megállapítása tárgyába.

A 102.800—1941. A. K. számú rendelet alapján Szilágysomlyó megyei városban a mai naptól a következő árak lépnek érvénybe.

Élősértés: a) legalább 155 kg. súlyu legfeljebb 2 éves, tenyésztésbe nem fogott, elsőrendű hizott sertés kg.-onként — — — — 174 fillér.
b) legalább 140 kg. súlyu tenyésztésbe nem fogott, elsőrendű sertés — — — — 170 fillér.
c) legalább 110 kg. súlyu, fiatal, jól hizott, elsőrendű sonkasüldő — — — — 164 fillér.
d) legalább 170 kg. súlyu, hizott sertés, korra való tekintet nélkül, — — — — 162 fillér.
e) legalább 100 kg. súlyu, fiatal, középminőségű, szedett sertés — — — — 164 fillér.
f) 170 kg.-nál kisebb súlyu, vágósértés, korra való tekintet nélkül, — — — — 154 fillér.
Ezekhez az alapárakhoz még élősúly kilogrammonként 10 fillérrel több fizethető a termelőnek.

Sertéshus: rövid karaj . . . . . kilogramja 3.40 P.
hosszu karaj . . . . . " 3.10 "
bőrös karaj . . . . . " 3.30 "
comb . . . . . " 2.90 "
lapocka . . . . . " 2.80 "
tarja . . . . . " 2.70 "
oldal . . . . . " 2.00 "
csülök, első . . . . . " 1.80 "
csülök, hátsó . . . . . " 1.60 "
fej, farok . . . . . " 1.40 "
tüdő, szív, lép . . . . . " 1.40 "
máj . . . . . " 2.20 "
vese-velő . . . . . " 2.20 "

Zsirszalonna, kenyér és tokaszalonna bőrös " 2.74 "

Háj . . . . . " 3.16 "

Zsir . . . . . " 3.40 "

A fentebb felsorolt husféleségeknek semmiféle nyomtatékot adni nem szabad.

Ha valaki teljesen csont nélküli húst akar, akkor a fent feltüntetett áraknak 15% kell még ráfizetnie.

Figyelmeztetem a közönséget, hogy a fent feltüntetett áraknál többet kérni avagy azoknál többet adni tiltva van, mert e rendeletben közölt árak felülfizetéséért szigorú büntetés jár.

Szilágysomlyó, 1941. május 1-én.

Dr. Udvari József
polgármester.

Gépirást

vállal saját írógépén, oldalanként, vagy óránként, jutányos árakon, munkanélküli.
Cím a kiadóban.

Kereskedők figyelmébe!

Alulirott szatmárnémeti (keresztyén) seprü-üzem tulajdonos, ezuton hozom a szilágysomlyói, illetve a környékbeli kereskedők szives tudomására, hogy

Szívós Mihály szilágysomlyói lakosnál, Bánffy-rét 10. szám alatt saját-készítményű seprüimből lerakatot létesítettem

azon célból, hogy az érdekelt kereskedők az általam megjelölt számla szerinti jutányos áron könnyebben hozzájuthassanak jó seprüimhez.

Szives pártfogást kér:

CSETNEK JÓZSEF,

a „Toldi“ seprü-üzem tulajdonosa, — Szatmárnémeti.